

Společné prohlášení předsedů Konferencí rektorů zemí střední Evropy

(Rakousko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Slovensko, Slovinsko, Česká republika)

Praha, 4. března 2005

Ve dnech 3. a 4. března 2005 se na Univerzitě Karlově v Praze uskutečnilo společné zasedání předsedů Konferencí rektorů zemí střední Evropy (Rakousko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Slovensko, Slovinsko, Česká republika). Předmětem diskuse byl současný vývoj vysokého školství a výzkumu v Evropě se zvláštním zřetelem na regionální aspekty. Pozornost byla věnována zejména snahám akademické obce odpovídajícím hlavní strategii Evropské univerzitní asociace (EUA)

- zvýšit vzdělávací kapacity, zejména v oblasti bakalářských studijních programů, při udržení kvality vzdělávání,
- zachovat kvalitativní standardy magisterských studijních programů,
- podporovat myšlenku, že základ pro budování Evropského výzkumného prostoru je třeba vidět v doktorských studijních programech.

Na závěr zasedání přijali účastníci následující prohlášení:

K roli vysokoškolského strukturovaného studia

Účastníci společného zasedání se shodli, že pro dosažení výrazného zvýšení počtu vysokoškolských studijních míst je v souladu s Boloňskou deklarací podstatné strukturovat studium a posílit zejména jeho bakalářský stupeň. Cílem je výrazné zvýšení počtu absolventů vysokých škol jako nutná podmínka dalšího ekonomického rozvoje a také sociální soudržnosti na národní i evropské úrovni. Souběžně s rozšířením nabídky bakalářských studijních programů je třeba modifikovat jejich nynější obsah způsobem vedoucím ke zvýšení pravděpodobnosti jejich úspěšného absolvování.

S hlubokou reformou studijních programů splňující všechny podmínky vysokoškolské kvalifikace se musí vyrovnat samotné vysoké školství, protože vstup jiné instituce do tohoto procesu by znamenal zásah do akademických svobod a autonomie vysokých škol.

Bez ohledu na obecně rostoucí otevřenost vysokoškolských vzdělávacích systémů považují všichni účastníci společného zasedání za klíčově důležité, aby se zapojením středoevropských univerzit do evropských programů mobility studentů a akademických pracovníků napomáhalo budování partnerských sítí se vzájemně akceptovatelnými vzdělávacími standardy.

K doktorátu jako charakteristickému znaku Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání a Evropského výzkumného prostoru

Berlínské komuniké ministrů školství ze září 2003 zdůraznilo jak intrinzní vztah mezi doktorským vzděláváním a výzkumem, tak důležitost třetího stupně vysokoškolského vzdělávání pro uskutečnění "znalostní Evropy". Postboloňský seminář *K doktorským programům pro evropskou znalostní společnost*, který společně zorganizovaly vlády Německa a Rakouska a EUA v Salcburku v únoru 2005, se zabýval tématy nastolenými Berlínským komuniké. Důležitost, kterou evropské univerzity přisuzují doktorátu, zdůraznily rovněž mnohé iniciativy různých Konferencí rektorů stejně jako různé aktivity Evropské univerzitní asociace, jako je projekt týkající se doktorských programů.

Předsedové Konferencí rektorů zemí střední Evropy tímto vyslovují svoji podporu uvedeným snahám na evropské, mezinárodní a bilaterální úrovni. Shodují se v tom, že právo udělovat doktoráty je charakteristickým rysem a specifickým posláním univerzity. Odpovědnost za organizování doktorských programů a za přípravu k výzkumné práci patří v rámci jejich autonomie jediné univerzitám.

Aby stvrdili svoji zodpovědnost za zajišťování kvality a atraktivnosti doktorských programů, shodli se předsedové Konferencí rektorů zemí střední Evropy na tom, že účelem doktorských programů je pokrok ve vědění dosažený původním výzkumem. Měly by připravovat absolventy, kteří přispějí ke znalostní společnosti uvnitř i vně akademického prostředí. K dosažení tohoto cíle by doktorské programy měly

- být začleněny do institucionálních pracovních plánů a strategických aktivit,
- mít přiměřený časový rámec (zpravidla 3-4 roky),
- být strukturovaně organizovány tak, aby to umožňovalo rozvoj přenosných dovedností,
- zajistit doktorandům dohled týmů vědců z různých vědních oborů a z různých univerzit,
- zahrnovat doporučení týkající se začínajících výzkumných pracovníků, jež byla zpracována v rámci iniciativy vedoucí k návrhu Evropské charty výzkumných pracovníků,
- podporovat interdisciplinární přípravu,
- podporovat mobilitu doktorandů a akademických pracovníků,
- zaručovat rovnost pohlaví, pokud jde o studenty a příslušníky akademických týmů, při jejich přijímání a chování se k nim,
- být dostatečně financovány, aby zajišťovaly jak kvalitu programů, tak přiměřené procento doktorandů úspěšně absolvujících ve stanoveném časovém rámci.

K budoucí spolupráci Konferencí rektorů zemí střední Evropy

Konference rektorů zemí střední Evropy konstatují, že dosud byl Boloňský proces řízen především vládami. To bylo nezbytné jako první krok, jímž se měly národní právní vysokoškolské rámce upravit tak, aby odpovídaly boloňským reformám. Nyní jsme však vstoupili do druhé fáze Boloňského procesu, v níž se ohnisko přesunulo od právních reforem k implementaci boloňských cílů na úrovni institucí. Tento vývoj je také reflektován faktem, že nyní jsou ústředními aktéry Boloňského procesu univerzity a studenti. Vlády by měly upustit od administrativních zábran, stojícím v cestě uskutečňování společných programů a udělování společných titulů.

Předsedové Konferencí rektorů zemí střední Evropy považují společná zasedání tohoto druhu za prospěšná a mají v úmyslu prohloubit spolupráci nejen mezi univerzitami zúčastněných zemí, ale také mezi Konferencemi rektorů.

Prof. Dr. Georg WINCKLER, předseda Rakouské konference rektorů

Prof. Dr. Gordana KRALIK, předsedkyně Chorvatské konference rektorů

Prof. Dr. Lajos BESENYE, předseda Maďarské konference rektorů

Prof. Dr. Franciszek ZIEJKA, předseda Polské konference rektorů

Prof. Dr. Juraj SINAY, předseda Slovenské konference rektorů

Prof. Dr. Joze MENCINGER, předseda Slovinské konference rektorů

Prof. Dr. Ivan WILHELM, předseda České konference rektorů

Pracovní překlad z anglického originálu: Dr. Marie Fojtíková, tajemnice ČKR